

VALAŠSKÝ CHEMIK

ALEŠ NAVRÁTIL NA SVĚTOVÝCH POLICEJNÍCH A HASIČSKÝCH HRÁCH V SEVERNÍM IRSKU 2013

Člen HZSP DEZA, a. s. na svých 4. světových hrách.

strana 2

50 LET VÝROBY NA PROVOZE BENZOL

Historie provozu benzol.

strana 3

DEN S UZENÁŘEM JAROMÍREM KOTOUNEM

Jak se dělají uzeniny – fotoreportáž.

strana 6

ANKETA**Jak jste strávil/a dovolenou?****Ing. Blanka Štajerová,**
voda
a odpady

Tento rok jsem jeden týden dovoleně strávila v Železných horách. Počasí nám přálo, a tak jsme mohli okolí Sečské přehrady na kolech tak trochu prozkoumat. Zdejší krajina a údolí řeky Chrudimky nás okouzly.

Další týden jsem, jako již po několik let, strávila v Kychovné na Vsetínsku s partou žen, které se věnují paličkovaní. Pod vedením zkušené lektorky jsme tentokrát vytvářely krajky podle historických podvinků. Taková dovolená s lidmi podobně naladěnými, bez televize a katastrofických zpráv a bez starostí o rodinu má taky své kouzlo.

Jiří Čunek,
těžké aromáty
a naftalen

Letošní dovolenou jsem si rozdělil na dvě části. V té první jsem sám jezdil na motorce po celé republice a užíval si klidu a krás Česka. Druhou část jsem věnoval rodině a kamarádům, se kterými jsem strávil týden v Alpách - v okolí Zell am See.

Kamila Meruňková,
odbor
výzkumu

Letos je má dovolená zaměřena jedním směrem. Částečně v průběhu roku na výuku, větší část pak na výkon praktické části kurzu chovatele zvířat v ZOO. Svou dovolenou jsem tedy strávila v ZOO Ostrava na úseku chovu slonů. Byla jsem týden zařazena do pracovních povinností ošetřovatele slonů a vše si vyzkoušela na vlastní kůži. Práce to je náročná, ale velice zajímavá. Přezlí jsme všichni, já i sloni ☺.

Bc. Radim Příkryl,
zásobování
a sklady

Vydali jsme se na několik dní do Toskánska, krásného kraje plného vinic, olivovníků a památek. Jet tam ovšem na přelomu července a srpna nebyl nejšťastnější nápad, protože tou dobou podle mě i v pekle muselo být chladněji. Na druhou stranu to mělo svá pozitiva po návratu - i když bylo v Česku o deset stupňů méně, lidé tady byli polomrtví horkem, nám to ale přišlo jako příjemný chládek. Myslím, že příští dovolenou strávíme někde daleko na severu.

Hlavní téma / DEZA**Projekt „Partnerství pro chemii“ vstupuje do finále**

Zdá se to být relativně nedávno, kdy byl u nás ve společnosti poprvé představen společný projekt Univerzity Pardubice a koncernu Agrofert s názvem „Partnerství pro chemii“. Ve skutečnosti to jsou již téměř dva roky, během kterých bylo realizováno několik klíčových aktivit. Veškerá činnost směřovala k prohloubení vzájemné spolupráce a lepší informovanosti pracovníků Univerzity Pardubice a chemických výrobních podniků koncernu.

Studenti na prázdninové praxi

V rámci projektu byl spuštěn komunikační portál www.ceskachemie.cz, který představuje chemii jako perspektivní obor, který má smysl studovat, ale hlavně v něm poté i pracovat. Nejpodstatnějším přínosem celého projektu jsou však možnosti, které jsou studentům nabízeny. Jedná se především o možnost absolvovat ve vybraných podnicích krátkodobou nebo dlouhodobou stáž. Je to ideální příležitost, jak získat praxi nebo i jen lepší představu, jak to v průmyslu všechno vlastně funguje.

Říká se, že nic netrvá věčně, a platí to i u tohoto projektu. Ten již vstupuje do pomyslného finále. Do jeho konce zbývá jen pět měsíců, během kterých proběhnou poslední dlouhodobé stáže. V průběhu trvání projektu jsme zaznamenali enormní nárůst zájmu studentů o naši společnost, což nás těší. V poslední etapě přivítáme pět studentů. Ale nepředbíhejme a pojďme se ohlédnout za letošním létem.

Letní brigády byly ve společnosti DEZA, a. s. zaplněny převážně studenty z Univerzity Pardubice. Klasická forma brigády pro ně byla přetvářena do podoby krátkodobé stáže, během které se každému studentovi individuálně věnoval příslušný odborný pracovník. Cílem stáží je totiž seznámit studenta s chodem vybraného pracoviště a umožnit mu detailnější pochopit širší souvislosti. Letní krátkodobé stáže se u nás zúčastnilo 9 studentů. Rád bych vám je v krátkosti představil...

První podle abecedního pořadí je **Lenka Bajerová**. Je studentkou oboru Klinická biologie a chemie a k naší společnosti má blízko tím, že bydlí v Rožnově pod Radhoštěm. V Deze už v rámci projektu strávila druhé léto, konkrétně v laboratořích mezioperační kontroly pro provoz Benzol, MTVCh a Fenol pod vedením RNDr. Ptáčkové. A jaký je na celou věc její pohled? „Jsem maximálně spokojená, protože tu získávám, pro nás mladé tak důležitou, praxi. Nejvíce však oceňuji možnost pracovat samostatně na nejrůznějších přístrojích. Letos jsem se detailně seznámila např. s obsluhou plynového chromatografu, na kterém se kontroluje kvalita nejrůznějších produktů z provozu Benzol. Ráda bych podotkla, že mě nejvíce těší důvěra, kterou jsem tu dostala.“

Lenka Bajerová u přístroje Orsat

Michal Bednář je studentem oboru Klinické biologie a chemie a bydlí přímo ve Valašském Meziříčí. Možnost stáží u nás ve společnosti ho natolik oslovila, že tu byl již podruhé. V loňském roce byl na provozu Ftalanhydrid a letos detailně poznal Vodní hospodářství. Seznámil se zde s úpravnou vody, technologií čištění odpadních vod a mimo jiné prošel i analytické laboratoře. „Je to tu úplně jiné než ve škole. Měl jsem ideální příležitost poznat, jak funguje nepřetržitá chemická výroba, a vlastně všechno, co s tím souvisí.“ V laboratořích spalovny Michal dostal možnost seznámit se s přístrojem emisní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem a analyzátozem rtuť. „Za tuto příležitost jsem velice rád“, říká a hned vzápětí dodává: „Letošní stáž je výjimečná v tom, že se také účastním výměny katalyzátoru v reaktoru určeném pro výrobu ftalanhydridu. Na začátku to nevypadalo na obtížnou práci, ale musím říct, že je to únavné. Pracuje se totiž ve stísněných prostorech.“

Jan David je na tom velice podobně, studuje stejný obor a letos byl u nás také druhé léto. Po dokončení bakalářské práce by se rád začal věnovat studiu Organické chemie. Polovinu svojí stáže strávil na provozu Dehet, kde se pod vedením Ing. Pavla Čáně věnoval přípravě podkladů pro aktualizaci interní dokumentace. „Jsem velice rád za tuto příležitost. Kromě pár vydělaných peněz to pro mě byla velice zajímavá a neocenitelná zkušenost. Letošní stáž navíc hodnotím podstatně lépe. Pavel Čáně se mi totiž věnoval naplno, a za to mu patří můj veliký dík.“

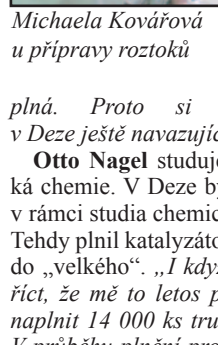
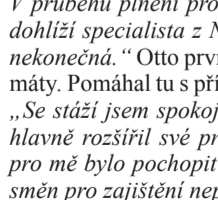

Sabina Danicsová letos půjde do třetího ročníku oboru Zdravotní laborant a bydlí ve Frýdku Místku. O projektu se dozvěděla od kamaráda a hlavními důvody, proč se ho účastní, jsou získat praxi, zkušenosti s prací v laboratoři a naučit se něco nového. „Moje očekávání se splnilo a vůbec nelituji, že tu jsem. Měla jsem možnost seznámit se s postupem analýzy pracovního ovzduší, ale také fenolátů, naftalenu, pyrenu a dalších látek“ svědčí se Sabina. „Hlavně jsem tu potkala spoustu ochotných lidí, kteří mi vždy poradili a maximálně se mi věnovali“, doplňuje. S úsměvem ještě dodává, že jí v naší jídelně většinou docela chutnalo, což zajisté také oceňuje.

Karel Chuděj studuje ve 3. ročníku oboru Chemie a technická chemie. Stáž strávil na provozu Ftalanhydrid. Měl zde možnost detailněji se seznámit se samotnou výrobní technologií, ale byl i u odstavování oxidačního reaktoru. Důvodem, proč na stáž šel, bylo na vlastní oči vidět reálné technologické zařízení. A jak sám říká, skutečnost předčila jeho očekávání. „Měl jsem možnost tu vidět spoustu zařízení do posledního detailu. Prostě toto v knížkách nenajdete a na přednáškách neuslyšíte.“ Po odstavění reaktoru Karel pomáhal a jeho čistěním a posléze se účastnil výměny katalyzátoru. „Opět jsem se na vlastní kůži přesvědčil o platnosti Murphyho zákona „Může-li se něco pokazit, pokazí se to“. Z čehož vyplývá, že nic není tak snadné, jak vypadá a všechno trvá déle, než předpokládáme“, dodává s úsměvem Karel.

Michaela Kovářová bydlí v Krhové a je studentkou druhého ročníku oboru Klinická biologie a chemie. Stáž absolvovala v analytických laboratořích „elektrometod“. Hned na začátku našeho rozhovoru říká, že má k této části analytické chemie blízko. Svoji bakalářskou práci totiž bude dělat na elektroforéze, která právě patří mezi elektrochemické metody. „Měla jsem ideální příležitost prakticky poznat obsluhu všech přístrojů, a tím upevnit své znalosti. „Myslím, že mi pobyt v této laboratoři docela pomůže do dalšího studia na Univerzitě Pardubice“, říká.

„Ano, se stáží jsem velice spokojená a podle mého názoru byla smysluplná. Proto si taky zařizují možnost absolvovat v Deze ještě navazující dlouhodobou stáž“, dodává Miša. Otto Nagel studuje ve 3. ročníku oboru Chemie a technická chemie. V Deze byl poprvé na praxi před čtyřmi lety ještě v rámci studia chemické průmyslovky v Hranicích na Moravě. Tehdy plnil katalyzátor do „malého“ oxidačního reaktoru, letos do „velkého“. „I když jsem věděl, co ta práce obnáší, musím říct, že mě to letos překvapilo. Není to vůbec žádná sranda naplnit 14 000 ks trubek podle přesně definovaného postupu. V průběhu plnění probíhá neustálá kontrola, na všechno poté dohlíží specialista z Německa. Mnohdy mi ta práce připadala nekonečná.“ Otto první část stáže strávil na provozu Těžké aromáty. Pomáhal tu s přípravou na přechod na nový řídicí systém. „Se stáží jsem spokojen. Vydělal jsem si tu nějaké peníze, ale hlavně rozšířil své praktické a životní zkušenosti. Zcela nové pro mě bylo pochopit principy soužití pracovníků a fungování směrní pro zajištění nepřetržitého provozu“, dodává Otto.

Lenka Šimorová studuje druhým rokem oboru Farmakochemie a medicínální materiály. V budoucnu by se ráda věnovala výzkumu v oblasti léčiv. V nabídce stáže viděla ideální příležitost získat praxi, zjistit, jak to v průmyslu chodí a hlavně mít co napsat do životopisu.

Michaela Kovářová u přípravy roztoků
Lenka Šimorová
Otto Nagel
Karel Chuděj
Sabina Danicsová**AKTUALITY****Aktuality na úseku ochrany životního prostředí a řízení kvality července – srpen 2013**

Dne 18. července proběhlo ústní projednání změny integrovaného povolení pro „Soubor chemických výrobních základních závodů DEZA, a. s., Valašské Meziříčí“. Předmětem změny je především povolení realizace zařízení na využití druhotného energetického zdroje – kotle na spalování smoly. Vydání rozhodnutí se předpokládá začátkem září.

Hmyzí aktuality
Že i v zemědělsky využívané krajině můžeme občas nalézt lokality, které svědčí ohroženému hmyzu, lze ukázat na příkladu okolí Valašského Meziříčí. Pro představu, v letech 2011-2013 bylo zjištěno takovýchto 11 druhů brouků, 22 druhů motýlů a 3 druhy váček, přitom 8 druhů je celoevropsky ohrožených (tzv. naturové druhy). Tři nejzajímavější představujeme. Lesák rumělkový - byl dříve vzácný druh zachovalých přírodně bohatých lesních komplexů. V dnešní době rozšiřuje svůj výskyt na nejrůznější biotopy a byl nalezen dokonce přímo v areálu Dezy.
Kudlanka nábožná - jedná se o sucho a teplomilný stepní druh hojný na jižní Moravě,

v posledních letech ale expanduje na sever. Je známa pro svůj manželský kanibalismus (samička po páření sežere samečka). Vážka jasnoskvrnná - vyhledává lesní a luční tůně, extenzivně obhospodářované rybníky. V okrese Vsetín je známa pouze z 5 lokalit, od roku 2008 byla ale potvrzena pouze na 2 z nich.

Vzácní motýli v okolí Dezy
Motýli patří mezi nejlepší bioindikátory kvality území. Přestože se o okolí Valašského Meziříčí intenzivně zemědělsky hospodaří, lze nalézt několik pro motýly hodnotných ploch, zejména suché trávníky, sady a záhumky nebo okolí malých potoků.
Celkem bylo nalezeno 22 druhů ohrožených motýlů. Nepřehlédnutelní jsou otakárek fenyklový a nově i otakárek ovocný. Překvapením je výskyt 5 celoevropsky ohrožených druhů, např. modráska očkovaná a přástevníka kostivalového. Na druhou stranu, třeba modráska černoskvrnná nebo hořcového, už v oblasti neuvídáme. Výzkum hmyzu včetně motýlů v okolí provozovny Deza, a. s. prováděla v letech 2010-2012 rožnovská organizace ČSOP Salamandr a to v rámci zákona o předcházení ekologické újmě.Martin Krupa, ČSOP Salamandr
Začátek astronomického podzimu
Slunce vstupuje do znamení Vah dne 22. září ve 22 hodin 43 minut SELČ (středoevropského letního času). Nastává podzimní rovnodennost, na severní polokouli začíná astronomický podzim. V okamžiku podzimní rovnodennosti Slunce prochází nebeským rovníkem (přechází ze severní polokoule na jižní), den i noc jsou stejně dlouhé. Severní i jižní polokoule jsou stejně přivráceny ke Slunci a jsou také rovnoměrně Sluncem ozařovány.